

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou, ve věci

žalobce: **I. O.**
zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem
se sídlem Purkyňova 6, 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 8. 2021, č. j. OAM-376/ZA-ZA11-VL16-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 8. 2021, č. j. OAM-376/ZA-ZA11-VL16-2021, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný správní orgán rozhodl dne 11. 8. 2021 o zamítnutí žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, a to jako zjevně nedůvodné, s odkazem na ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

2. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobce je státním příslušníkem Ukrajiny, která je na základě § 2 vyhlášky MV č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, považována za bezpečnou zemi původu, s výjimkou poloostrova Krym a části Doněcké a Luhanské oblasti. Současně žalobce dle posouzení žalovaného nesplnil podmínku znění § 16 odst. 2 zákona o azylu, že žadatel případně musí prokázat, že v jeho případě stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze.

II. Žalobní argumentace

3. V žalobě žalobce uvedl, že se obává vážné újmy, poslední dobou je mu vyhrožováno smrtí prostřednictvím rodiny, a to pro údajné zapojení do proruských aktivit ze strany ukrajinské policie a tajné služby.

III. Vyjádření žalovaného

4. Z písemného vyjádření žalovaného ze dne 13. 10. 2021 plyne odkaz na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v Brně (dále jen „NSS“) ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008, který konstatoval, že ...“žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení“. Správní orgán uvedl, že hlavní odpovědnost za prokázání nedodržování mezinárodních závazků a porušování práv občanů bezpečných zemí leží právě na samotných žadatelích, a uvedeným požadavkům pro unesení důkazního břemene a břemene tvrzení žalobce v řízení o mezinárodní ochraně jednoznačně nedostál.
5. Žalovaný navrhl, aby soud případně žalobu odmítl, neboť kromě obav, uvedených v pasáži o žádosti o odkladný účinek, neshledal další žalobní bod. Pokud by soud žalobu neodmítl, žalovaný navrhuje její zamítnutí jako nedůvodné.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud dne 27. 10. 2021 rozhodl o žádosti žalobce o přiznání odkladného účinku žalobě tak, že žádosti nevyhověl a odkladný účinek žalobě nepřiznal.
7. Krajský soud nevydal usnesení, kterým by vyzval žalobce k doplnění žaloby, neboť žalobci bylo rozhodnutí žalovaného doručeno dne 3. 9. 2021 a žalobce podal poslední možný den lhůty pro podání žaloby, tj. dne 20. 9. 2021, žalobu na poštu, tato pak byla soudu doručena dne 22. 9. 2021. Pro doplnění žaloby proto nenastal prostor. Krajský soud tak vycházel ze skutečností, uvedených v žalobě, a to, že žalobce se obává návratu na Ukrajinu z důvodu zapojení policie a tajných služeb do proruských aktivit.
8. Krajský soud ve věci rozhodoval bez nařízení jednání postupem za podmínek stanovených dle ustanovení § 51 odst. 1, věta druhá, zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“).
9. Ze správního spisu je patrné, že žalobce podal žalovanému údaje k žádosti o mezinárodní ochranu dne 9. 6. 2021, uvedl, že je státním občanem Ukrajiny, též národnosti, řeckokatolického vyznání, politicky angažován nikdy nebyl. Je svobodný, naposledy pobýval ve městě Chust, do České republiky přibyl před třemi měsíci – 11. 2. 2021. Uvedl, že v r. 2018 měl vyřízené pracovní polské vízum, byl tam za práci vícekrát, v ČR v r. 2019. Zdravotní problémy nemá. K důvodům své žádosti o mezinárodní ochranu

sdělil, že na Ukrajině je málo dobře placené práce, má špatné vztahy s rodiči, nechce tam žít. V rámci pohovoru provedeného s žalobcem téhož dne sdělil, že se měsíc zdržoval v Polsku, pak cestoval do ČR, neboť v Polsku bylo málo práce. Přijel za kamarádem, rád by zde studoval. V Chustu žije s rodiči, ti se stále hádají, nechce být u toho. Zkoušel hledat práci v Kyjevě, také ve Lvově, Ternopolu, jenže nemá dokončenou střední školu, takže nic pořádného nenašel. Se státními orgány země původu žádné problémy neměl. Zde mu bylo uděleno výjezdní vízum, on úřední postupy moc nezná, v r. 2019 mu pracovní vízum zabezpečil člověk, kterému za úřední vyřízení zaplatil. Dále žalobce uvedl, že sdělené skutečnosti jsou asi vše, co chtěl sdělit, nic jiného ho nenapadá.

10. Žalovaný zabezpečil k žalobcem sděleným informacím podklady, s nimiž ho seznámil dne 16. 7. 2021, žalobce uvedl, že hovořit o válce je komplikované, souhlasí se zprávami MZV v tom, že situace navrátilců na Ukrajinu je různá, doplnění podkladů nežádal.
11. Krajský soud po přezkoumání věci konstatoval, že neshledal oprávněnost žalobních námitek v daném případě, neboť argumentaci žalovaného v žalobou napadeném rozhodnutí považuje za dostatečnou a adekvátní zjištěným okolnostem případu. Krajský soud tedy uzavřel, že pokud by měl rozhodovat danou věc dle skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí žalovaného, žalovaný považoval Ukrajinu za zemi původu, která je u osoby žadatele bezpečná oprávněně, neboť žalobce označil své problémy jednak jako ryze soukromé (neshody rodičů), dále pak uvedl, že na Ukrajině je málo dobře placené práce. Žalovaný uzavřel, že Ukrajina je v daném případě na základě výše uvedené právní úpravy (bod 2) považována ČR za bezpečnou zemi původu, tudíž splňuje jedno z kritérií takového závěru, a to, že jsou v ní dostupné vnitrostátní právní prostředky ochrany před pronásledováním či vážnou újmou. Vzhledem ke znění ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu – jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze – je z průběhu správního spisu a následně z hodnocení žalovaného v žalobou napadeném rozhodnutí patrné, že žalobce neuvedl žádné reálné skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že Ukrajinu za bezpečnou zemi původu v jeho případě nelze považovat. Konečně k obdobným závěrům dospěl i NSS např. v rozhodnutích ze dne 15. 2. 2017, čj. 1 Azs 312/2016, či ze dne 2. 7. 2020, čj. 4 Azs 76/2020.
12. Krajský soud však dále nemohl přehlédnout další vývoj bezpečnostní situace na Ukrajině, kdy je obecně známo z každodenních zpráv hromadných sdělovacích prostředků, že dne 24. 2. 2022 na velké části území Ukrajiny vypukl mezinárodní ozbrojený konflikt invazí vojsk Ruské federace. Krajský soud konstatuje, že v době vydání rozhodnutí žalovaného takto vyhrocená situace v zemi původu nebyla, nicméně již v té době existoval dlouhodobý konflikt na východním území Ukrajiny. Jednou z podmínek pro označení státu za bezpečnou zemi původu je, že „na jeho území nedochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu“ – znění § 2 odst. 1 písm. k) bod 1 zákona o azylu, dále příloha I. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“).
13. Na základě skutečností, uvedených v bodě 12 dospěl krajský soud k přesvědčení, že v daném případě byly splněny podmínky prolomení zásady, upravené zněním § 75 odst. 1 s.ř.s., tedy, že při přezkoumávání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního

stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, neboť z judikatury správních soudů lze dospět k závěru, že jedním z důvodů pro prolomení zásady koncentrace řízení je aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Podle tohoto ustanovení musí zajistit členské státy EU, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, které je úplné a ex nunc (tedy podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Dle čl. 52 odst. 1 cit. směrnice se pak povinnost zajistit účinný opravný prostředek ve smyslu výše cit. ustanovení vztahuje na žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané po 20. 7. 2015. Vzhledem na včasné neprovedení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice do vnitrostátního právního řádu má cit. ustanovení přímý účinek, jedná-li se o žádost o mezinárodní ochranu podanou po uvedeném datu – viz rozhodnutí NSS ze dne 10. 8. 2017, čj. 1 Azs 194/2017. Jak plyne z výše uvedených skutečností, je uvedená povinnost povinností právě krajského soudu.

14. Krajský soud si je vědom závěrů nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, který ve vztahu k aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice soudem připomněl, že takto lze uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany buď nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem, anebo k jejich neuvedení měl ospravedlnitelný důvod. V daném případě je krajský soud přesvědčen, že válečný stav na Ukrajině, s ohledem na výše uvedené datum jejího napadení, skutečnost, kterou nemohl žalobce ve správním řízení uvést, představuje. Uvedená skutečnost – válečný stav – je pak dle názoru krajského soudu i specifickou situací, k níž musí soud přihlídnout i z vlastní iniciativy – zde srovnej např. závěry rozhodnutí NSS ze dne 11. 11. 2020, čj. 1 Azs 288/2020. V uvedené souvislosti pak krajský soud považuje popsany konflikt, probíhající v současné době v zemi původu žalobce, za obecně známou skutečnost, kterou není potřebné dokazovat při jednání soudu a soud dospěl k přesvědčení, že absence ústního jednání do práv účastníků řízení žádným způsobem nezasáhne.
15. Krajský soud dospěl k závěru, že Ukrajina – zem původu žalobce – v době současné nemůže být považována za bezpečnou zemi původu, tedy tak, jak ji má na mysli právo EU i zákon o azylu. Vzhledem k tomu, že ozbrojený konflikt již neprobíhá pouze na východním území Ukrajiny – Luhanská a Doněcká oblast – ale má podstatně širší rozsah, bude na správním orgánu, aby intenzitu ozbrojeného konfliktu v návaznosti na příslušnou právní úpravu v novém řízení aktuálně a vyčerpávajícím způsobem zhodnotil, a to i s přihlédnutím k dosud učiněným opatřením mezinárodního charakteru, např. předběžnému opatření Evropského soudu pro lidská práva ze dne 1. 3. 2022, vydanému na žádost Ukrajiny, kdy soud vyslovil mj., že současná vojenská aktivita, zahájená 24. 2. 2022 v různých částech Ukrajiny, vyvolává skutečné a trvalé riziko vážné hrozby porušení práv civilního obyvatelstva, zaručených Evropskou úmluvou o lidských právech.
16. Po přezkoumání věci dospěl krajský soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 8. 2021 nemůže jako zákonné a správné v současné chvíli obstát, a to z důvodů, uvedených výše v bodech 12 – 15. Krajský soud reagoval na pozdější skutkový vývoj věci na Ukrajině, který posuzoval dle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, je přesvědčen, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ odůvodnění svého rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé doplnění (§ 76 odst. 1 písm. b) s.r.s.). V novém řízení pak nebude prostor pro

vyřízení věci dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, nýbrž k vydání rozhodnutí, které posoudí podmínky všech forem mezinárodní ochrany k situaci na Ukrajině, která bude v době rozhodování správního orgánu aktuální. Vysloveným právním názorem soudu je žalovaný vázán s odkazem na ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s.

V. Náklady řízení

17. Výrok o náhradě nákladů řízení soud odůvodňuje ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož má nárok na náhradu nákladů řízení účastník, který byl ve věci úspěšný. Tím byl v daném případě žalobce, který však žádné náklady řízení nevyčísлил.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 29. března 2022

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně